

РЕШЕНИЕ

№ 389

гр. Варна, 22.12.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВАРНА, III СЪСТАВ, в публично заседание на втори ноември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Г. Йовчев

Членове: Дарина Ст. Маркова
Даниела Д. Томова

при участието на секретаря Ели К. Тодорова
като разгледа докладваното от Дарина Ст. Маркова Въззивно търговско дело
№ 20223001000191 по описа за 2022 година

И за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е въззивно, образувано по образувано по жалба на ЗАД „Армеец“ със седалище гр.София срещу решение № 506 от 20.12.2021г. по търг.дело № 1355/20г. по описа на Окръжен съд – Варна, в частта му, с която застрахователят е осъден да заплати на „Пожарни системи“ ЕООД сумата 36 662.70 евро, представляваща неизплатено застрахователно обезщетение по комбинирана застрахователна полица № 0000427810 от 31.03.2015г. по застраховка Каско и Злополука /60039506618/ за претърпени имуществени вреди – тотална щета на автомобил “Ауди“ модел А7 Sportback с рег.№ В 2929 ВВ, по повод настъпило застрахователно събитие на 24.01.2020г., ведно със законната лихва за забава върху сумата от датата на представяне на доказателства за прекратяване на регистрацията на автомобила пред застрахователя до окончателното изплащане на задължението на основание чл.405 във връзка с чл.384 ал.2 т.2 от КЗ във връзка чл.99 от ЗЗД и чл.86 от ЗЗД, както и е осъден да заплати направени по делото разноски в размер на 6 310.01лв.

Твърди че решението е недопустимо, незаконосъобразно и необосновано, и неправилно, постановено е при съществено нарушение на

съдопроизводствените правила и на материалния закон.

Оспорва извода на съда че проявената от водача на застрахования автомобил небрежност не е груба, обусловил и извода му че не е налице изключен риск по смисъла на приложимите към имуществената застрахова „Каско на МПС“ общи условия. Позовава се на протокола за процесното ПТП, съставен от посетилите местопроизшествието представители на МВР и водача А., съобразно който водачът А. не е съобразил скоростта на движение с атмосферните условия, губи контрол и навлиза в лентата за насрещно движение и реализира ПТП. Сочи че водачът е санкциониран на основание чл.20 ал.2 от ЗДвП. Твърди че в конкретния случай водачът на автомобила при избора си на скоростна движение съгласно метеорологичната обстановка и характера на пътната настилка сам се е поставил техническа невъзможност да предотврати ПТП. Позовава се и на издаденото постановление за прекратяване на наказателното производство, в което е посочено че водачът се е движил с превишена скорост, поради което е изпуснал контрола над автомобила. Твърди че постановлението за прекратяване на наказателното производство е годно доказателствено средство за удостоверяване на установените в него факти и обстоятелства досежно механизма на произшествието.

Твърди че избраната от водача скорост на движение не е била съобразена и със състоянието и релефа на пътя.

Твърди че в хода на производството е установено, че водачът на застрахования автомобил не е предприел необходимите предпазителни мерки за предпазването му от вреди като се е движил по залебен пътен участък с несъобразена скорост. Твърди че предвид датата на настъпването на събитието, наличието на залебен пътен участък на пътното платно не би могло да бъде неочаквано или внезапно. Твърди че поведението на водача е довело до настъпване на произшествието и е единствена причина за реализирането на вредите. Твърди че действията му могат да се квалифицират като такива, извършени с груба небрежност, което представлява изрично изключен от покритието риск.

Излага че груба небрежност е налице, когато застрахованият е съзнавал, че може да настъпят вредоносните последици /увреждане или погиване на застрахованото имущество/, предвиждал е абстрактната възможност да бъде

причинено увреждането, но е смятал, че е способен да ги предотврати. Излага че грубата небрежност е приравнена на съзнавана непредпазливост по смисъла на наказателно-правната теория и законодателството. Сочи че грубата небрежност се различава от обикновената само по степен и представлява по-засилена форма на небрежност – неполагане на грижата, която би положил и най-небрежният човек при подобни условия, неполагане на значително по-елементарна степен на загриженост. Твърди че отнесена към управлението на МПС грубата небрежност следва да се определи като такова противоправно поведение на водача на автомобила, изразяващо се в нарушаване на правилата за движение по пътищата, което е довело до настъпване на увреждане при съзнание на водача за възможността да настъпят щети. Позовава се на практика на ВКС.

Твърди че в конкретния случай водачът на процесния автомобил е подценил реалната опасност от настъпване на процесното ПТП, и същевременно е надценил своите възможности да се справи с непосредствения риск – управление в тъмната част на денонощието, при условията на дъжд и мокра пътна настилка. Твърди че водачът е действал съзнателно като съзнателно е нарушил правилата за движение по пътищата, осъзнавал е и опасността и неговото увреждана. Въпреки това не е положил никаква грижа за застрахованото имущество, което прави поведението му проявление на груба небрежност.

Оспорва извода на съда че не са установени възраженията на застрахователя за наличието на изключен риск поради приложимостта на чл.14.5 от общите условия. Твърди че разпоредбата на т.14 от общите условия урежда не основанията за отказ от изплащане на застрахователно обезщетение по смисъла на чл.408 от КЗ, а определя кои са изключените от застрахователя рискове, т.е. рисковете, които въобще не се покриват от застрахователния договор. Излага че се касае за определяне на кръга на застрахователното покритие, предмет на застрахователния договор, което е изцяло в сферата на договорната автономия и не е забранено от закона. Тук е уредено и поведението на застрахованото лице, при което евентуално са настъпили вредите, като под т.14.5 и 14.11 от общите условия са посочени конкретните действия на застрахования, които не са покрити от договора, страните са уговорили клаузи на изключен риск. Излага че задължението на застрахователя по чл.405 от КЗ по договора за имуществено застраховане за

плащане на застрахователно обезщетение не възниква при всякакви вреди по застрахованото имущество, а при осъществяване на застрахователно събитие, т.е. при фактическото реализиране на фактите, покриващи съставите на уговорените в застрахователния договор застрахователни рискове. Твърди че когато в общите условия са посочени ясно задълженията на застрахования, покритите рискове и изключенията от покритието, при наличието на обстоятелства, които водят до приложение на уговорените изключени рискове, застрахователят няма задължение за изплащане на обезщетение. В този случай чл.408 от КЗ не намира приложение. Сочи че тази норма има друго предназначение – тя предвижда основание за отказ при осъществяване на уговорен като покрит от застраховката риск. Твърди че в случая причинените вследствие на груба небрежност от застрахования щети, както и такива при грубо нарушаване на техническите и технологични правила за експлоатация на МПС са изключени рискове, т.е. за тях договор въобще не е сключен, поради което и изцяло е неприложима и неотнормата на чл.408 от КЗ.

Оспорва извода на съда за определяне на размера на застрахователното обезщетение. Твърди че обезщетението по имуществената застраховка се определя в рамките на договорената максимална застрахователна сума, съобразно стойностния еквивалент на претърпяната вреда, който не може да надхвърля действителната стойност на увреденото имущество, определена като пазарната му стойност към деня на увреждането.

Твърди че обжалваното решение е недопустимо, тъй като съдът е присъдил еурова равностойност на претендираните суми в лева. Твърди че сумите е следвало да бъдат присъдени в лева.

Моли съда да отмени решението и да постанови друго, с което да отхвърли предявения срещу него иск. Претендира направените пред двете инстанции разноски и юрисконсултско възнаграждение. В съдебно заседание, чрез процесуален представител, поддържа жалбата и моли съда да я уважи.

Насрещната страна по жалбата „Пожарни системи“ ЕООД със седалище гр.Варна, в депозиран в срока по чл.263 от ГПК отговор изразява становище за неоснователност на въззивната жалба и моли съда да потвърди обжалваното решение на първоинстанционния съд, претендира направените по делото разноски. В съдебно заседание, чрез процесуален представител,

моли съда да потвърди обжалваното решение.

Въззивният съд, след съвкупна преценка на събраните по делото доказателства, заедно и поотделно, и съобразно предметните предели на въззивното производство, приема за установено следното:

Предмет на въззивното производство е предявеният осъдителен иск от „Пожарни системи“ ЕООД срещу ЗАД „Армеец“ АД за сумата 71 706лв., претендирана като дължимо застрахователно обезщетение за настъпило застрахователно събитие по застраховка „Каско и Злополука“ за претърпени имуществени вреди – тотална щета на автомобил “Ауди модел „А7“ с рег.№ В 2929 ВВ, от ПТП на 24.05.2019г.

Не е спорно между страните съществуването на договорно правоотношение по договор за комбинирана застраховка „Каско и Злополука“, сключена със застрахователна полица № 0000427810 от 31.03.2015г. със срок на покритие от 01.04.2015г. до 31.03.2020г. за автомобил “Ауди“ модел „А7“ с рег.№ В 2929 ВВ. Договорът е подписан при общи условия на застрахователя. Не е спорна образуваната при застрахователното дружество преписка по уведомление за щета № 13020030100694 за събитие от 24.01.2020г. Не са спорни претърпените по автомобила щети, констатирани от застрахователя.

Не е спорно че с договор за цесия от 02.11.2020г. собственикът на автомобила е прехвърлил на въззиваемото дружество всички свои права, породени от посочената застрахователна щета по застрахователна полица от 31.03.2015г.

Спорно по делото е застрахователното събитие от 24.01.2020г. представлява ли покрит риск по застраховка на МПС „Каско“ или е риск, изрично изключен от застрахователното покритие съобразно т.14.5 предложение второ от общите условия към договора, по силата на която не се покриват пълна загуба или частична щета на застрахованото МПС, причинени от действия с груба небрежност на водача на МПС.

Не се спори между страните досежно настъпването на ПТП на 24.01.2020г. около 5.45 часа на пътя София – Варна, прохода Боаза, след Търговище. Застрахованият автомобил „Ауди“ с рег.№ В 2929 ВВ е управляван от водача А.. При навлизане в десен завой водачът загубва управлението над автомобила и навлиза в лентата за насрещно движение като

се удря челно в движещия се там товарен автомобил „Ивеко“ с рег.№ СВ 5085 МР, в резултат на което са нанесени значителни материални щети и по двата автомобила. Установено е по делото че произшествието е настъпило през тъмната част на денонощието, при мокра и заледена на места пътна асфалтова настилка, без неравности. Установено е че в района на произшествието е налице ограничение на скоростта до 60 км/ч, както и указателни табели, предупреждаващи за наличие на последователни опасни завои.

От заключението на приетата от настоящата инстанция повторна тройна съдебно-автотехническа експертиза, което съдът кредитира като обективно и компетентна дадено, въззивният съд приема за установено, че от техническа гледна точка причина за възникване на произшествието е навлизането на лекия автомобил „Ауди“ в лентата за движение на товарния автомобил „Ивеко“, където е осъществен и удара. Спорна между страните пред въззивния съд е скоростта на движение на застрахования автомобил. Въззивният съд приема въз основа на приетото от настоящата инстанция заключение, че автомобилът се е движил със скорост над 70 км/ч. Поради липсата на обективни данни и описани спирачни следи, оставени на местопроизшествието от автомобила „Ауди“, скоростта е определена от експертите приблизително чрез сравняване и съпоставяне на получените в следствие на ПТП щети по автомобила с щети, получени при провеждане на сертифицирани краш тестове в лицензирани лаборатории на същата марка и модел автомобили. Съпоставяйки деформациите по двата автомобила и спецификата на получаването им експертите са определили, че скоростта на автомобила „Ауди“ в момента на удара е била над 70 км/ч. Въззивният съд не кредитира показанията на водача на автомобила А. и неговия спътник Груева, събрани от първата инстанция, в които се твърди че А. е управлявал автомобила с 60 км/ч, на първо място поради евентуалната заинтересованост на водача от изхода на спора, предвид правоотношението му с дружеството – ищец. На следващо място посочената от тях скорост е резултат от техни субективни възприятия на свидетелите, отклоняващи се от обективно достоверни констатации.

Установено е от експертите, че критичната скорост на движение при влажна пътна настилка и зимни условия е 74.2 км/ч, а при заледена пътна настилка 39.6 км./ч.

Установено е по делото че на водача на автомобил „Ауди“ е наложено административно наказание за извършено нарушение на чл.20 ал.2 от ЗДВП за това че при настъпване на произшествието на 24.01.2020г. се е движил с несъобразена с атмосферните условия скорост.

По възражението на застрахователя за проявена от водача груба небрежност, изразяваща се в управление на МПС с превишена и несъобразена с атмосферните условия и пътните условия скорост, представляваща изключен риск съобразно т.14.5 от Общите условия на договора застраховка „Каско“ на МПС:

В раздел 18. Дефиниции т.17 от Общите условия от застрахователя е дадена дефиниция какво се квалифицира като „груба небрежност“ по тези общи условия, като изрично е посочено, че дадените примери са неизчерпателни, като става въпрос за действия или бездействия, в които вредата е следствие от самонадеяното поведение на водачите и/или неполагане на минимално дължимата грижа за предпазване на застрахованото МПС от вреди.

При липсата на легално определение на термините небрежност и груба небрежност, в теорията и практиката е прието, че небрежността в гражданското право е неполагане на дължима грижа – когато длъжникът неосъзнавано не е предоставил дължимото надлежно изпълнение, не е положил онази грижа, която дължи при предоставяне на изпълнението в конкретния случай. Грубата небрежност не се отличава по форма /според субективното отношение към увреждането/ а по степен, тъй като грубата небрежност също е неполагане на грижа, но според различен абстрактен модел – грижата, която би положил и най-небрежния човек при подобни условия, неполагане на значително по-елементарна степен на загриженост. /в този смисъл решение № 348 от 11.10.2011г. по гр.дело № 387/10г. на 4-то г.о. на ВКС и решение № 184 от 24.02.2016г. по търг.дело № 3092/14г. на 2-ра т.о. на ВКС/.

Изхождайки от това разбиране на понятието груба небрежност съставът на въззивния съд намира, че управлявайки автомобила през тъмната част на денонощието по мокър асфалт и при обозначени последователни завои със скорост над 70 км/ч, при разрешена скорост от 60 км/ч, водачът на автомобила е проявил небрежност, доколкото е не е положил дължимата

грижа да кара с още по-ниска от позволената скорост за да бъде в състояние да контролира по-добре автомобила и за да избегне или да предотврати загубата на контрол над автомобила. Но съставът на съда, намира, че това поведение не може да определено като проява на груба небрежност, като липса на елементарно старание и внимание и пренебрегване на основните правила за безопасност при движението на моторни превозни средства.

Установено е от експертите, че избраната скорост на движение, е около критичната стойност при влажна пътна настилка при зимни условия, но е над критичната стойност за залежена пътна настилка. Поради което и съдът приема, че загубата на контрол над автомобила е в резултат на преминаване през залежен участък от пътя около мястото на завоя и загуба на сцепление. При заснежения пътен участък сцеплението на автомобилните колела с пътното платно рязко е намаляло. Посочено е от експерта в повторната съдебно-автотехническа експертиза, приета от първата инстанция, че при подобни случаи на залежен участък и остър завой дори модерната система за стабилност и пълноприводно главно предаване на процесния автомобил е била в невъзможност да овладее и насочи автомобила в пътната му лента. Овладяването на автомобила при внезапното му навлизане в залежен участък в завоя е било възможно само при скорост по-ниска от 40 км/ч., поради което и съдът приема че в случая не скоростта на движение е била водеща за настъпване на произшествието, а рязко сменилите се пътни условия.

С оглед на така изложеното, съдът намира, че възражението на застрахователя за изключен риск поради проявена груба небрежност от водача на застрахования автомобил е недоказано и неоснователно. Налице е настъпило застрахователно събитие по покрит застрахователен риск и застрахователят отговаря за заплащане на застрахователно обезщетение.

Не е налице спор между страните, че в случая след произшествието е налице тотална щета по смисъла на чл.390 ал.2 от КЗ, тъй като разходите за необходимия ремонт надвишават 70 на сто от действителната му стойност.

На основание чл.386 от КЗ при настъпване на застрахователно събитие застрахователят е длъжен да плати застрахователно обезщетение, което не може да надхвърля застрахователната сума и което е равно на действително претърпените вреди към деня на настъпване на събитието. Действителната стойност на имуществото това е стойността, срещу която вместо

застрахованото имущество може да се купи друго от същия вид и качество. Действителната стойност това е пазарната стойност към момента на настъпване на застрахователното събитие. Определена от експертите в приетата от настоящата инстанция експертиза действителната стойност на автомобила след корекция за състояние и съобразно с пазарните условия и аналози към датата на произшествието е в размер на сумата 60 500лв. Доказателства за запазени части от автомобила по средни пазарни цени към момента на произшествието няма събрани.

Предвид на така установената по делото действителна стойност на увреденото имущество към датата на произшествието, която е в рамките на застрахователната сума по договора, съдът намира, че дължимото застрахователно обезщетение следва да бъде определено в размер на сумата 60 500лв.

По отношение на валутата:

Съобразно разрешението, дадено в тълк.решение № 4/14 от 29.04.2015г. по тълк.дело № 4/2014г. на ОСКТК на ВКС съдът не може да присъди левовата равностойност на сума, уговорена в чуждестранна валута, освен в изрично предвидените от закона случаи. Прието е в мотивите на решението, че след като плащането трябва да се извърши в уговорената между страните по договора чуждестранна валута, то съдът не може да присъди левовата и равностойност. В случаите, при които е предявен иск за присъждане левовата равностойност на сума, уговорена в чуждестранна валута, съдът трябва да се произнесе по съществото на спора като приеме, че е сезиран с иск за заплащане на уговорената в чуждестранна валута сума. Когато съдът служебно присъжда вземането във валута не се нарушава диспозитивното начало /чл.6 ал.2 от ГПК/, защото не се променя предметът на делото - не се присъжда друго, а същата стойност, която се претендира от ищеца.

В настоящия случай съобразно клаузи т.20, т.25.1 и т.89 от Общите условия и уговорките в застрахователната полица за застрахователни суми и дължими премии са в евро, поради което и съставът на въззивния съд намира че страните по договора за застраховка са постигнали своите уговорки в евро и в тази валута следва да бъде определено и дължимото обезщетение, съобразно фиксинга на БНБ 1.95583 лева за едно евро.

Предвид на постигнатата между страните уговорка и с оглед

разрешението, дадено в тълкувателно решение №4/14 от 29.04.2015г. оплакването във въззивната жалба срещу присъждането на обезщетението в евро, въззивният съд намира за неоснователно. Дъжимото от застрахователя обезщетение за действително претърпените вреди към деня на настъпване на събитието, определени съобразно пазарната стойност на автомобила към този момент е в размер на сумата 30 933.16 евро или 60 500лв. До този размер предявеният иск е доказан и основателен и следва да бъде уважен, а обжалваното решение следва да бъде потвърдено. За разликата до претендираната застрахователна стойност на автомобила в размер на 36 662.70 евро искът е недоказан, обжалваното решение следва да бъде отменено и искът да бъде отхвърлен.

На основание чл.78 ал.1 от ГПК и направеното искане и съобразно изхода на спорна пред въззивна инстанция следва да бъде изменен и размера на присъдените в полза на ищеца разноски за първа инстанция. Дължимите в негова полза разноски, представляващи държавна такса и възнаграждения за вещи лица са в размер на сумата 2 977.36лв. Адвокатското възнаграждение е намалено от първата инстанция, поради което и не следва да бъде коригирано от въззивния съд. Общо разноските за първа инстанция, която следва да бъдат присъдени са в размер на сумата 5 758.54лв., поради което и над този размер до присъдените 6 310.01лв. решението следва да бъде отменено. За въззивна инстанция в полза на въззиваемото дружество следва да бъде присъдено адвокатско възнаграждение, съобразно изхода на спора в размер на сумата 2 270лв.

На основание чл.78 ал.3 и ал.8 от ГПК и изхода на спора в полза на дружеството въззивник за първа инстанция са дължими сумата 111лв., представляваща възнаграждения за вещи лица и държавни такси и сумата 75лв. юрисконсултско възнаграждение. С оглед присъдената сума в размер на 8.18лв., допълнително следва да бъдат присъдени сумата 102.82лв. разноски и 75лв. юрисконсултско възнаграждение. За въззивна инстанция дължимите му разноски са в размер на 584лв., представляваща държавни такси и възнаграждения за вещи лица и 70лв. юрисконсултско възнаграждение.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 506 от 20.12.2021г. по търг.дело № 1355/20г. по описа на Окръжен съд – Варна, в частта му, с която ЗАД „Армеец“ АД е осъдено да заплати на „Пожарни системи“ ЕООД неизплатено застрахователно обезщетение по комбинирана застрахователна полица № 0000427810 от 31.03.2015г. по застраховка Каско и Злополука /60039506618/ за претърпени имуществени вреди – тотална щета на автомобил “Ауди“ модел А7 Sportback с рег.№ В 2929 ВВ, по повод настъпило застрахователно събитие на 24.01.2020г., ведно със законната лихва за забава върху сумата от датата на представяне на доказателства за прекратяване на регистрацията на автомобила пред застрахователя до окончателното изплащане на задължението на основание чл.405 във връзка с чл.384 ал.2 т.2 от КЗ във връзка чл.99 от ЗЗД и чл.86 от ЗЗЗД до размера на сумата 30 933.16 евро, както и в частта му, с която е осъдено да заплати направени по делото разноси до размера на сумата 5 758.40лв.

ОТМЕНЯВА решение № 506 от 20.12.2021г. по търг.дело № 1355/20г. по описа на Окръжен съд – Варна, в частта му, с която ЗАД „Армеец“ АД е осъдено да заплати на „Пожарни системи“ ЕООД неизплатено застрахователно обезщетение по комбинирана застрахователна полица № 0000427810 от 31.03.2015г. по застраховка Каско и Злополука /60039506618/ за претърпени имуществени вреди – тотална щета на автомобил “Ауди“ модел А7 Sportback с рег.№ В 2929 ВВ, по повод настъпило застрахователно събитие на 24.01.2020г., ведно със законната лихва за забава върху сумата от датата на представяне на доказателства за прекратяване на регистрацията на автомобила пред застрахователя до окончателното изплащане на задължението на основание чл.405 във връзка с чл.384 ал.2 т.2 от КЗ във връзка чл.99 от ЗЗД и чл.86 от ЗЗЗД до разликата над 30 933.16 евро до 36 662.70 евро, както и в частта му, с която е осъдено да заплати направени по делото разноси за разликата над 5 758.40лв. до 6 310.01лв. и вместо него ПОСТАНОВЯВА:

ОТХВЪРЛЯ иска на „Пожарни системи“ ЕООД срещу ЗАД „Армеец“ АД за неизплатено застрахователно обезщетение по комбинирана застрахователна полица № 0000427810 от 31.03.2015г. по застраховка Каско и Злополука /60039506618/ за претърпени имуществени вреди – тотална щета на автомобил “Ауди“ модел А7 Sportback с рег.№ В 2929 ВВ, по повод настъпило застрахователно събитие на 24.01.2020г. за разликата над 30 933.16

евро до 36 662.70 евро.

ОСЪЖДА ЗАД „Армеец“ АД със седалище гр.София, адрес на управление, гр.София, ул.“Стефан Караджа“ № 2, ЕИК 121076907, да заплати на „Пожарни Системи“ ЕООД със седалище гр.Варна, ЕИК 203345701, на сумата 2 270лв. /две хиляди двеста и седемдесет лева/, представляваща направени пред въззивна инстанция разноски за адвокатско възнаграждение.

ОСЪЖДА „Пожарни Системи“ ЕООД, със седалище гр.Варна, адрес на управление гр.Варна, бул.“Сливница“ № 166А, офис 7, ЕИК 203345701 да заплати на ЗАД „Армеец“ АД със седалище гр.София, ЕИК 121076907, още сумата 102.82лв. /сто и два лева и осемдесет и две стотинки/, представляваща разноски за първа инстанция, сумата 75лв. /седемдесет и пет лева/, представляваща юрисконсултско възнаграждение за първа инстанция, сумата 584лв. /петстотин осемдесет и четири лева/, представляваща държавни такси и възнаграждения за вещи лица за въззивна инстанция и сумата 70лв. /седемдесет лева/, представляваща юрисконсултско възнаграждение за въззивна инстанция.

Решението подлежи на касационно обжалване пред ВКС на РБ при условията на чл.280 ал.1 и ал.2 от ГПК в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____